

ศิลปะการประพันธ์เชิงวจนลีลาในงานวรรณกรรมเยาวชน เรื่อง ขวัญสงฆ์
ของ ชมัยกร แสงกระจ่าง

A Study of the Art of Poetry in the Youth Literature on the “Kwansong” of
Chamaiporn Sangkrachang

ปพิชญา พรหมกันธา, พัทธนันท์ พาป้อ, ปุ่น ชมพูพระ, อรอนนุตร ธรรมจักร และ นัตตา กุดหอม
Paphichaya Phromkantha, Phathanan Phapor, Poon Chompooaphra,
Ornanoot Thammajak and Nadda Kudhom

มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
Chaiyaphum Rajabhat University, Thailand.
Email: pookalook19@gmail.com

Received June 28, 2019; Revised August 10, 2019; Accepted August 29, 2019

บทคัดย่อ

การศึกษาศิลปะการประพันธ์เชิงวจนลีลาในงานวรรณกรรมเยาวชน เรื่อง “ขวัญสงฆ์” ของชมัยกร แสงกระจ่าง ที่ได้รับรางวัลหนังสือดีเด่น ในงานหนังสือแห่งชาติ ประจำปีพุทธศักราช 2552 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์ศิลปะการประพันธ์เชิงวจนลีลาในด้านการใช้คำ จำนวน 37 ตอน วิเคราะห์ข้อมูลแบบพรรณนาความด้วยวิธีการวิเคราะห์คำ ใช้เกณฑ์ของวันเนาว์ ยูเด็น พบว่าการใช้คำมักใช้ลีลาการสัมผัสอักษรมากที่สุด จำนวน 475 คำ การใช้คำสัมผัสสระ จำนวน 326 คำ การใช้คำยืม จำนวน 215 คำ การใช้คำซ้ำต่างความหมาย จำนวน 45 คำ การใช้คำแสดงความรู้สึก 30 คำ การใช้คำขัดแย้งกัน จำนวน 20 คำ การใช้คำบอกเสียงจำนวน 17 คำ การใช้คำแสดงอาการเคลื่อนไหว 11 คำ การใช้คำเลียนเสียงธรรมชาติ จำนวน 4 คำ การใช้คำบอกสี จำนวน 3 คำ และการใช้คำบอกแสง จำนวน 3 คำ แต่ไม่พบคำกำกวม คำบอกกลิ่น และคำบอกรส

งานวรรณกรรมเยาวชน เรื่อง ขวัญสงฆ์ ของชมัยกร แสงกระจ่าง มีการนำกลวิธีการร้อยเรียงเนื้อหาเหมือนร้อยแก้ว แต่มีการสัมผัสให้เกิดขึ้นเสียงเสนาแบบกลอนแปดได้อย่างไพเราะตลอดทั้งเรื่อง มีการวางจังหวะเสียงของคำในลักษณะการเล่นสัมผัสอักษรที่พยัญชนะต้นเป็นตัวเดียวกัน หรือเสียงเดียวกันอย่างสละสลวย ลีลาภาษาด้านการใช้คำและโวหาร ภาพพจน์ ที่สื่อความหมายให้ผู้อ่านเข้าใจง่าย มีกลวิธีในการใช้เสียงของคำสัมผัสที่กลมกลืนกัน ซึ่งผู้เขียนสามารถวางจังหวะคำในการประพันธ์ได้อย่างทรงคุณค่า อันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษางานวรรณกรรม และเป็นแนวทางให้แก่ผู้สนใจสร้างงานวรรณกรรมสืบไป

คำสำคัญ: ศิลปะการประพันธ์; วจนลีลา; วรรณกรรมเยาวชน

Abstract

A study of the art of poetry in the Youth Literature on the "Kwansong" of Chamaiporn Sangkrachang who won the book excellence award in international book festival (B.E. 2552). The objective of the study was to analyze the art of poetry in the field of word usage for seventy seven lesson, used the criteria of the Wanneaw Yuden. Mostly she used alliteration method four hundred seventy five words, used assonance three hundred twenty and six words, used

double word two hundred fifteen words, use the same word but different meaning forty five words, used the word for feeling and emotions thirty words, used conflict word twenty words, used for sound seventeen words, used for movement eleven words, used for natural imitation three words, used for color three words, and use for light three words. But did not find the resonant words about smell and taste.

The young-adult fiction of Chamaiporn Sangkrachang has adopted a strategy to categorize as prose but there are touches to the sound of the eight verses as well throughout the story. There is a rhythm of the word in the play style of the same consonant or the same sound as gracefully. The language of the word and the expression that easy convey to the reader. There are tactics in the

Keywords: The Art of Poetry; Stylistics; Youth Literature

บทนำ

วรรณกรรมเยาวชนถือเป็นรูปแบบหนึ่งของงานวรรณกรรมที่มีลักษณะเปิดกว้างให้ผู้เขียนสามารถแสดงเนื้อหาและกลวิธีการแต่งได้อย่างหลากหลาย ซึ่งเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่ทำให้มีการสร้างสรรค์ คำประพันธ์ในลักษณะที่แปลกใหม่ มีองค์ประกอบสำคัญที่ผู้ประพันธ์เลือกสรรถ้อยคำ สำนวนโวหาร และภาพพจน์ สร้างสรรค์เรื่องราวผ่านภาษาอย่างสวยงาม ศิลปะในการใช้ภาษาของผู้ประพันธ์ที่ชวนให้ผู้อ่านติดตามด้วยความเพลิดเพลินจะทำให้ผู้อ่านรับรู้เกิดจินตนาการ เข้าใจ ยอมรับ ประทับใจ และเกิดอารมณ์สในการอ่าน ผู้ประพันธ์แต่ละท่านจะมีลักษณะโดดเด่นทางด้านศิลปะในการใช้ภาษา องค์ประกอบต่าง ๆ เอกลักษณะเฉพาะตัวที่แตกต่างกันไป ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ สิทธา พินิจภูวดล และนิตยา กาญจนะวรรณ (2520) และในส่วนของ สิริวรรณ นันทจันทร์ (2552) ได้กล่าวไว้ว่าศิลปะการใช้ภาษาในวรรณกรรม หมายถึง “นวนิยายเป็นวรรณกรรมบันเทิงคดีที่ถ่ายทอดลีลาการใช้ภาษาของผู้ประพันธ์ได้อย่างดีเยี่ยม หากผู้ประพันธ์มีศิลปะการใช้ภาษาได้อย่างยอดเยี่ยมก็จะแสดงลีลาภาษาที่โดดเด่นทำให้ผู้อ่านได้รับอารมณ์ส และเกิดจินตภาพตามที่ผู้ประพันธ์ประสงค์” สอดคล้องกับ สารทิ ขาวดี (2554) สรุปแนวทางในการช่วยพัฒนาการอ่านให้ได้รับคุณค่าทางวรรณกรรมอย่างสูงสุดว่ามี 2 ประการ คือ ประการแรก พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ ครูอาจารย์ในสถานศึกษา ควรจะต้องมีส่วนช่วยอธิบาย ขยายความเรื่องราว รวมทั้งช่วยจัดอุปสรรคความยุ่งยากบางประการเพื่อให้การอ่านของเด็กและเยาวชนเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ประการที่สอง หลักคุณธรรมจริยธรรมบางประการที่ผู้แต่งสอดแทรกไว้ในวรรณกรรมเยาวชน อาจไม่ได้เอื้อประโยชน์แก่เด็กและเยาวชนซึ่งเป็นกลุ่มผู้อ่านหลักเพียงกลุ่มเดียว แต่ในฐานะที่พ่อแม่ ผู้ปกครองและครูอาจารย์มีส่วนสำคัญในการอบรมเลี้ยงดู และขัดเกลาให้เด็กเติบโตเป็นคนดีมีคุณภาพในอนาคต จึงไม่ควรปฏิเสธการอ่านสารเหล่านี้ เพราะวรรณกรรมเยาวชนบางเรื่องอาจให้คุณค่าในทางสติปัญญาแก่ผู้อ่านกลุ่มนี้ในการนำไปพัฒนาตนให้เป็นบุคคลต้นแบบแก่เด็กและเยาวชนในสังคมได้เป็นอย่างดี นอกเหนือไปจากได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินอันเป็นคุณค่าทางอารมณ์

ชัยภร แสงกระจ่าง เป็นนักเขียนหญิงคุณภาพอีกคนหนึ่งของวงการวรรณกรรมที่สร้างสรรค์งานประพันธ์ผ่านศิลปะการใช้ภาษาอย่างประณีต เลือกสรรภาษาวรรณศิลป์อย่างสละสลวยสวยงามสมเหตุสมผล และได้รับความนิยมจากผู้อ่านเป็นจำนวนมาก ได้แก่ “วรรณพินิจ-กฤษณา โอโศกสิน” “บ้านหนังสือในหัวใจ” ในนามปากกา “ไพลิน รุ่งรัตน์” ร้อยกรองเรื่อง “มิเหมือนแม่น้ำอันใดเลยในนามชมจันทร์” และนวนิยาย เรื่อง “บันทึกจากลูก(ผู้) ชาย” ในนามปากกา ชัยภร แสงกระจ่าง สำนักพิมพ์ประพันธ์สาธิต, (ม.ป.ป.) ทั้งนี้โดยมีผลงานวรรณกรรม

เยาวชนที่น่าสนใจอย่างเรื่อง “ขวัญสงฆ์” ที่ได้รางวัลหนังสือดีเด่นในงานหนังสือแห่งชาติ ประจำปีพุทธศักราช 2552 ซึ่งเป็นงานเขียนที่มีลักษณะเป็นร้อยแก้ว เรียงร้อยสัมผัสแบบกลอนแปด การเขียนในรูปแบบนี้ผู้แต่งเรียกว่า “ร้อยแก้วเป็นทำนอง ร้อยกรองเป็นนวนิยาย” (ขมัยกร แสงกระจ่าง, 2551) อันมีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องราวของเด็กชายกำพร้าที่ถูกนำมาทิ้งไว้ ที่ลานวัด หลวงตาจึงนำมาเลี้ยงดูอย่างดี เด็กน้อยจึงเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีจิตใจใฝ่ธรรมะ โดยในเรื่องจะสะท้อนถึงคุณค่าของหลักคุณธรรมต่างๆ ในเรื่อง ซึ่งให้ทั้งข้อคิดคติเตือนใจ เป็นทางที่จะนำไปสู่แนวทางในการดำเนินชีวิตอย่างมีคุณค่า

วรรณกรรมเยาวชน เรื่อง “ขวัญสงฆ์” ของขมัยกร แสงกระจ่าง นอกจากจะเป็นประโยชน์กับผู้อ่านแล้ว ผู้ประพันธ์สอดแทรกแนวคิด ประสบการณ์ที่ผู้ประพันธ์พบเห็นผู้อ่านสามารถนำไปเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตประจำวันอีกด้วย ในขณะเดียวกันผู้เขียนก็มีไหวพริบในการใช้ภาษาอันเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นท่วงทำนองการเขียนที่กล่าวถึงในงานวรรณกรรมเรื่อง ขวัญสงฆ์ การใช้เครื่องมือในการสื่อสารของผู้เขียนในการสื่อสารของผู้เขียนที่ถ่ายทอดลีลาการใช้ภาษาในผลงานการประพันธ์ได้อย่างดียิ่งหากผู้เขียนมีศิลปะการใช้ภาษาได้อย่างยอดเยี่ยมก็จะแสดงลีลาภาษาที่โดดเด่น ทำให้ผู้อ่านได้รับบรรยากาศ และเกิดจินตภาพตามที่ผู้เขียนประสงค์ ดังที่ปรากฏในวรรณกรรมเยาวชน เรื่อง “ขวัญสงฆ์” ของขมัยกร แสงกระจ่าง มีความโดดเด่น แสดงถึงคุณภาพของผลงานจนทำให้วรรณกรรมเยาวชนเล่มนี้ได้รับรางวัลหนังสือดีเด่น ในงานหนังสือแห่งชาติ ประจำปีพุทธศักราช 2552 และประทับใจผู้อ่านเสมอมา นอกจากวรรณกรรมเรื่องนี้ จะให้คุณค่าทางอารมณ์ผ่านกลวิธีการจัดวางองค์ประกอบ ของวรรณกรรมอย่างเหมาะสมรวม ทั้งมีการนำท่วงทำนองการแต่งแบบกลอนแปดมาใช้ในงานเขียนประเภทนวนิยายได้อย่างไพเราะ แล้วยังให้คุณค่าทางปัญญาโดยการสอดแทรกหลักคุณธรรมไว้หลายประการ สามารถนำไปเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติตนเพื่อการเป็นบุคคลต้นแบบที่ดีได้ทางหนึ่งด้วย นอกจากนี้ยังพบการเน้นย้ำภาพลักษณ์และบทบาทด้านบวชของพระสงฆ์ผ่านตัวละครหลวงตา และตัวละครเอกคือ “ขวัญสงฆ์” โดยตลอดเรื่อง ซึ่งการเป็นไปเช่นนี้ อาจเนื่องด้วยผู้แต่งมุ่งหวัง จะให้วรรณกรรมเรื่องนี้ได้มีส่วนกระตุ้นให้คนในสังคมหันมาตระหนัก ในบทบาทหน้าที่ของตนมากขึ้น โดยเฉพาะพระสงฆ์ซึ่งเป็นผู้สืบทอดพระพุทธศาสนาและมีส่วนสำคัญ ในการช่วยจรรโลงสังคม ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าวรรณกรรมเยาวชนเรื่องนี้ ได้ให้ทั้งสาระ และความบันเทิงแก่ผู้อ่านหลายกลุ่ม โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากผู้อ่านเกิดการซึมซับ และตระหนักเห็นคุณค่าของหลักคุณธรรมต่างๆ ในเรื่องก็จะนำไปสู่การประพฤติปฏิบัติตนในทางที่ถูกต้องเพื่อความสุขความเจริญในชีวิตส่วนตัว และสังคมโดยรวมต่อไป (สารณี ขาวดี, 2554)

จากผลงานวรรณกรรมเยาวชนของขมัยกร แสงกระจ่าง เป็นการแสดงให้เห็นลีลาภาษาด้านการใช้คำ และโวหาร ภาพพจน์ ที่สื่อความหมายให้ผู้อ่านเข้าใจง่าย อีกทั้งผู้ประพันธ์สอดแทรกแนวคิด ประสบการณ์ที่ผู้ประพันธ์พบเห็นผู้อ่านสามารถนำไปเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตประจำวันผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่า ขมัยกร แสงกระจ่าง มีลักษณะเด่นในการนำเสนอศิลปะการใช้ภาษาในวรรณกรรมเรื่อง “ขวัญสงฆ์” อย่างไรจึงส่งผลได้รับรางวัลหนังสือดีเด่น ในงานหนังสือแห่งชาติ ประจำปีพุทธศักราช 2552 และสร้างความประทับใจแก่ผู้อ่าน การศึกษาศิลปะการประพันธ์เชิงวจนลีลาจึงเป็นที่มาของงานวิจัยนี้ โดยมุ่งวิเคราะห์การใช้คำ เพื่อให้เกิดความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางในการใช้ภาษาของวรรณกรรมเรื่องนี้ อันจะทำให้เห็นความสามารถเชิงวรรณศิลป์ของขมัยกร แสงกระจ่าง ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์ แก่ผู้ที่สนใจวรรณกรรม ทั้งยังเป็นแนวทางในการศึกษาลักษณะภาษาวรรณกรรมในปัจจุบันได้อย่างดีอีกด้วย

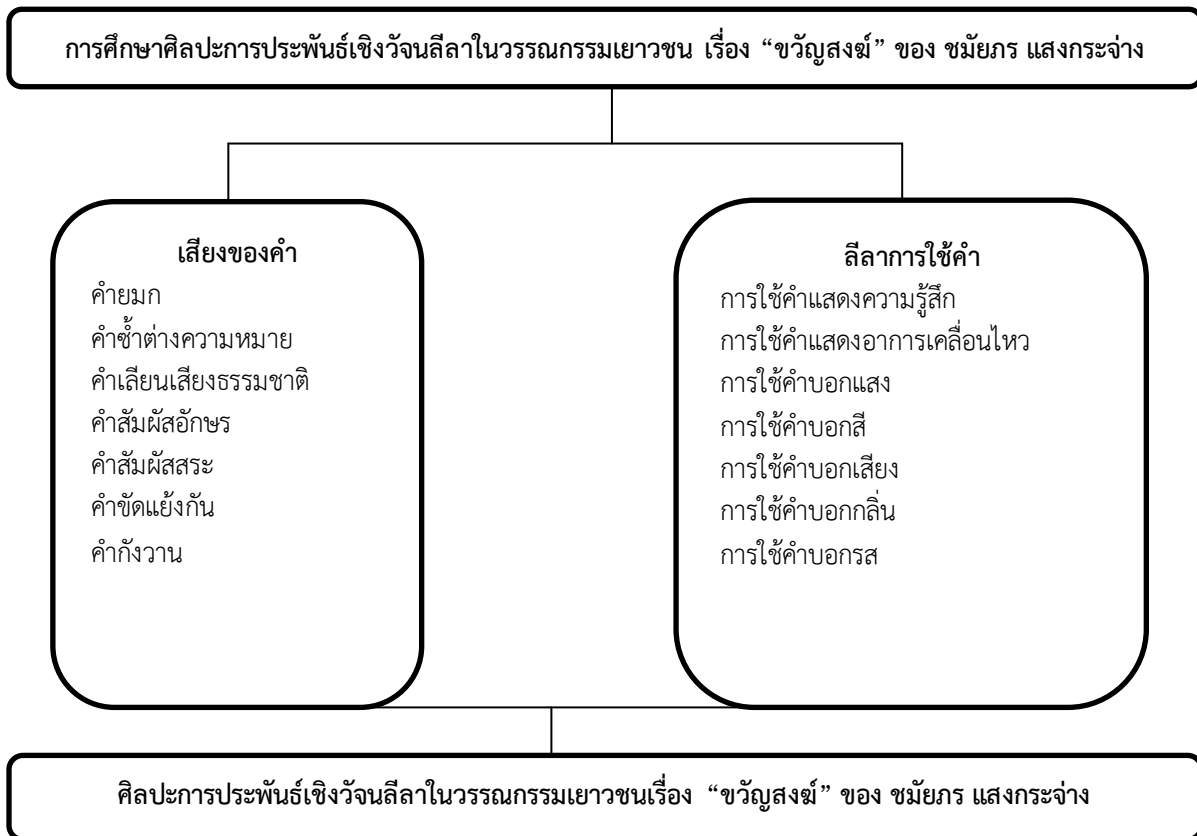
วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาศิลปะการประพันธ์เชิงวจนลีลาในงานวรรณกรรมเยาวชนเรื่อง “ขวัญสงฆ์” ของ ขมัยกร แสงกระจ่าง

สมมติฐานของการวิจัย

ชมัยกร แสงกระจ่าง มีลีลาภาษาด้านการใช้คำและโวหาร ภาพพจน์ ที่สื่อความหมายให้ผู้อ่านเข้าใจง่าย อีกทั้งผู้ประพันธ์สอดแทรกแนวคิด ประสบการณ์ที่ผู้ประพันธ์พบเห็นผู้อ่านสามารถนำไปเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตประจำวัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษา เรื่อง ศิลปะการประพันธ์เชิงวจนลีลาในงานวรรณกรรมเยาวชน เรื่อง “ขวัญสงฆ์” ของชมัยกร แสงกระจ่าง ที่ได้รับรางวัลหนังสือดีเด่น ในงานหนังสือแห่งชาติ ประจำปีพุทธศักราช 2552 โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพซึ่งศึกษาจากเอกสาร และนำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์ การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ มีวิธีการดำเนินการ ดังนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางการวิเคราะห์ด้านการใช้คำ โดยพิจารณาจากการนำแนวคิดของวันเนา ยูเด็น (2532) ได้กล่าวถึงประเภทของคำเพื่อจะได้ใช้ได้อย่างเหมาะสม ดังนี้

1. เสียงของคำทำให้เกิดภาพ สร้างความรู้สึกและอารมณ์ ถือเป็นการสร้างให้ถ้อยคำมีชีวิต การใช้คำทำให้เกิดความงามลักษณะนี้ เช่น

1.1 การใช้คำซ้ำ (Reduplication) มีวิธีการดังนี้ คือ

1.1.1 การใช้คำซ้ำในลักษณะคำยมก

1.1.2 การใช้คำซ้ำแบบเล่นคำ คือนำคำมาใช้ในความหมายต่าง ๆ กัน

1.1.3 การใช้คำเพื่อเลียนเสียงธรรมชาติ การเลียนเสียงธรรมชาติ

1.2 การวางจังหวะเสียงของคำ มีอยู่ 4 ลักษณะ คือ

1.2.1 การวางเสียงของคำที่ทำให้เกิดการขัดแย้งระหว่าง เสียงสูงกับเสียงต่ำ, เสียงสั้นสระเสียงยาว หรือเสียงแหลมกับเสียงทุ้ม

1.2.2 การใช้เสียงของคำในลักษณะประเภทเดียวกัน คือเล่นสัมผัสอักษร (Consonance) ซึ่งมีทั้งคำสัมผัสอักษรที่พยัญชนะต้นเป็นตัวเดียวกัน

1.2.3 การใช้เสียงของคำโดยใช้เสียงสัมผัสที่กลมกลืนกัน คือ การใช้สัมผัสสระ (Assonance)

1.2.4 การใช้เสียงของคำที่กังวานรับ เช่น ใช้เสียงเปิด (Resonance)

2. ลีลาการใช้คำ หมายถึง การเลือกใช้คำเหมาะสมที่จะเขียน มีการสร้างคำใหม่ การแปลงคำให้เข้าสัมผัส ไม่ว่าสัมผัสสระหรือสัมผัสอักษร รวมทั้งการเล่นคำการใช้คำให้ตรงกับความหมายและความรู้สึก ซึ่งมีลักษณะดังต่อไปนี้

2.1 การใช้คำแสดงความรู้สึก เป็นการเลือกคำเพื่อแสดงให้ผู้อ่านเข้าใจถึงอารมณ์ความรู้สึกของตัวละครอย่างลึกซึ้ง และมีอารมณ์ร่วมไปกับตัวละครด้วย ไม่ว่าจะเป็นความสุข หรือความทุกข์ก็ตาม

2.2 การใช้คำแสดงอาการเคลื่อนไหว เป็นคำบอกกริยาอาการ และการเคลื่อนไหวของสิ่งต่างๆ ทำให้ผู้อ่านเกิดภาพในจินตนาการอย่างชัดเจน ไม่ว่าจะเป็นการเคลื่อนไหวไปข้างหน้า การเคลื่อนไหว อย่างรวดเร็วการเคลื่อนไหวอยู่ไม่นิ่ง และการแสดงอาการไม่ปกติ

2.3 การใช้คำบอกแสง เป็นการเลือกคำที่แสดงแสงเงา ความสว่างของฉาก และบรรยากาศที่ผู้เขียนต้องการนำเสนอ ทำให้งานเขียนนั้นนำเสนอสารที่เห็นภาพชัดเจน เช่น การใช้คำบอกแสงที่อ่อนลงหม่นมัว และมีมืด การใช้คำบอกแสงที่กระพริบ สองประกาย และการใช้คำบอกแสงที่ส่องสว่างเจิดจ้า

2.4 การใช้คำบอกสี เป็นการให้รายละเอียดของสี เพื่อให้ผู้อ่านได้สัมผัส ความสวยงามของถ้อยคำเพิ่มมากขึ้น การพรรณนาของผู้เขียนมีปรากฏการใช้คำวิเศษณ์ขยายคำของสี หรือบางครั้งผู้เขียนไม่ได้ระบุสีให้ชัดเจนว่าเป็นสีอะไรแต่ใช้คำขยายทำให้เกิดภาพ ผู้อ่านสามารถคาดเดา หรือจินตนาการได้อาจเป็นสีอะไร

2.5 การใช้คำบอกเสียง เป็นคำที่ทำให้ผู้อ่านรับรสจินตภาพของเสียงโดยสัมผัส กับเสียงของคำที่ปรากฏออกมาโดยได้ยินเสียงของคำในการเล่นเสียงแบบต่างๆ และยังหมายถึงคำบอกเสียงและน้ำเสียงของตัวละครที่เปล่งออกมา โดยมีโทนเสียงสามารถบอกระดับความเข้มและอ่อนของอารมณ์ตัวละคร ในขณะนั้นได้ซึ่งจะช่วยให้ผู้อ่านได้รับสารที่ชัดเจนเพิ่มขึ้น

2.6 การใช้คำบอกกลิ่น เป็นการเลือกคำที่แสดงถึงลักษณะของกลิ่นต่างๆ ทำให้ผู้อ่านสามารถรับรู้ถึงกลิ่นนั้น ๆ ได้

2.7 การใช้คำบอกรส เป็นการนำคำบอกรสมากล่าวถึงรสชาติของอาหาร ทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกเหมือนได้ลิ้มรสชาติด้วยตนเอง

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ศึกษาประวัติและผลงานวรรณกรรมของ ชัยมัยกร แสงกระจ่าง

2. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรม การใช้ภาษา และวจนลีลา

3. กำหนดหลักเกณฑ์ในการศึกษาวิเคราะห์วจนลีลาการใช้ภาษาประเภทคำของวันเนาว์ ยูเด็น (2532)

4. ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิเคราะห์ข้อมูล

จากการศึกษาข้อมูลผลงานวรรณกรรมเยาวชน เรื่อง “ขวัญสงฆ์” ที่ได้รับรางวัลหนังสือดีเด่นในงานหนังสือแห่งชาติ ประจำปีพุทธศักราช 2552 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาศึกษาศิลปะการประพันธ์เชิงวจนลีลาในวรรณกรรมเยาวชน เรื่องขวัญสงฆ์ ของชมัยกร แสงกระจ่าง โดยพิจารณาด้านการใช้คำ จากนั้นนำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์ สรุป และอภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัย

การศึกษาศิลปะการประพันธ์เชิงวจนลีลาในวรรณกรรมเยาวชน เรื่อง “ขวัญสงฆ์” ของชมัยกร แสงกระจ่าง ที่ได้รับรางวัลหนังสือดีเด่น ในงานหนังสือแห่งชาติ ประจำปีพุทธศักราช 2552 ผู้วิจัยยึดเกณฑ์ของ วันเนา ยูเด็น (2532) ผลวิจัยในการวิเคราะห์ศิลปะการประพันธ์ เชิงวจนลีลาในวรรณกรรมเยาวชน เรื่อง “ขวัญสงฆ์” ของ ชมัยกร แสงกระจ่าง พบว่า มีการใช้คำที่ปรากฏ ในเรื่องทั้งหมดจำนวน 37 ตอน สามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้

1. เสียงของคำ ทำให้เกิดภาพ สร้างความรู้สึกและอารมณ์

1.1 การใช้คำซ้ำ (Reduplication) ประกอบไปด้วย

- คำยมก	จำนวน	193	คำ
- คำซ้ำต่างความหมาย	จำนวน	44	คำ
- คำเลียนเสียงธรรมชาติ	จำนวน	4	คำ

1.2 การวางจังหวะเสียงของคำ ประกอบไปด้วย

- คำขัดแย้งกัน	จำนวน	20	คำ
- คำสัมผัสอักษร	จำนวน	465	คำ
- คำสัมผัสสระ	จำนวน	278	คำ
- คำก้งวาน	ไม่พบในการใช้คำ		

2. ลีลาการใช้คำ แบ่งออกเป็นดังนี้

- การใช้คำแสดงความรู้สึก	จำนวน	30	คำ
- การใช้คำแสดงอาการเคลื่อนไหว	จำนวน	11	คำ
- การใช้คำบอกแสง	จำนวน	2	คำ
- การใช้คำบอกสี	จำนวน	3	คำ
- การใช้คำบอกเสียง	จำนวน	17	คำ
- การใช้คำบอกกลิ่น	ไม่พบในการใช้คำ		
- การใช้คำบอกรส	ไม่พบในการใช้คำ		

ผลการวิเคราะห์ศิลปะการประพันธ์เชิงวจนลีลาในวรรณกรรมเยาวชน เรื่อง “ขวัญสงฆ์” ของ ชมัยกร แสงกระจ่าง จากทั้งหมดจำนวน 37 ตอน เมื่อวิเคราะห์และพบว่าการใช้คำที่ปรากฏในเรื่องทั้งหมดส่วนใหญ่เป็นการใช้คำสัมผัสร้อยแก้วร้อยกรอง เล่นคำสัมผัสอักษร เล่นสัมผัสสระ คำยมก ตามลำดับ

อภิปรายผลวิจัย

ผลการศึกษาวิจัย ศิลปะการประพันธ์เชิงวรรณศิลป์ในวรรณกรรมเยาวชน เรื่อง “ขวัญสงฆ์” ของขมิ้มกร แสงกระจ่าง มีการใช้คำที่ปรากฏในเรื่องทั้งหมดจำนวน 37 ตอน พบว่าผู้เขียนใช้เกณฑ์การใช้คำของวันเนาว์ ยูเด็น (2532) ผู้วิจัยนำประเด็นที่น่าสนใจ ได้แก่ 1) ด้านการใช้คำ และ 2) ด้านลีลาการใช้คำ ดังนี้

1. ด้านเสียงของคำ ทำให้เกิดภาพ สร้างความรู้สึกและอารมณ์ มีการใช้ 1) การใช้คำซ้ำ (Reduplication) ประกอบไปด้วย ค่ายมกพบจำนวน 193 คำ, คำซ้ำต่างความหมาย พบจำนวน 44 คำ, คำเลียนเสียงธรรมชาติ พบจำนวน 4 คำ และ 2. การวางจังหวะเสียงของคำ ประกอบไปด้วย คำขัดแย้งกัน พบจำนวน 20 คำ, คำสัมผัสอักษร พบจำนวน 465 คำ และคำสัมผัสสระ พบจำนวน 278 คำ จากผลการวิเคราะห์ไม่พบในการใช้คำกัณฑ์

2. ลีลาการใช้คำ แบ่งออกเป็นการใช้คำแสดงความรู้สึก พบจำนวน 30 คำ การใช้คำแสดงอาการเคลื่อนไหว พบจำนวน 11 คำ การใช้คำบอกแสง พบจำนวน 2 คำ การใช้คำบอกสี พบจำนวน 3 คำ การใช้คำบอกเสียง พบจำนวน 17 คำ จากผลการวิเคราะห์ไม่พบในการใช้คำบอกกลิ่น และไม่พบในการใช้คำบอกรส

จากการวิเคราะห์ผู้วิจัยพบว่าวรรณกรรมเรื่องนี้มีความโดดเด่นในด้านกลวิธีการนำเสนอ กล่าวคือ 1) ในงานวรรณกรรมเยาวชน เรื่อง “ขวัญสงฆ์” ของขมิ้มกร แสงกระจ่าง มีการนำกลวิธีการร้อยเรียงเนื้อหาเหมือนร้อยแก้ว แต่มีการส่งสัมผัสให้เกิดเสียงเสนาแบบกลอนสุภาพได้อย่างไพเราะตลอดทั้งเรื่อง 2) มีการวางจังหวะเสียงของคำ ในลักษณะการเล่นสัมผัสอักษรที่พยัญชนะต้นเป็นตัวเดียวกัน หรือเสียงเดียวกันอย่างสละสลวย ลีลาภาษาด้านการใช้คำและโวหาร ภาพพจน์ ที่สื่อความหมายให้ผู้อ่านเข้าใจง่าย และ 3) มีกลวิธีในการใช้เสียงของคำสัมผัสที่กลมกลืนกันซึ่งผู้เขียนสามารถวางจังหวะคำในการประพันธ์ได้อย่างทรงคุณค่า

งานวรรณกรรมเยาวชน เรื่อง ขวัญสงฆ์ ของขมิ้มกร แสงกระจ่าง มีการนำกลวิธีการร้อยเรียงเนื้อหาเหมือนร้อยแก้ว แต่มีการส่งสัมผัสให้เกิดเสียงเสนาแบบกลอนแปดได้อย่างไพเราะตลอดทั้งเรื่องมีการวางจังหวะเสียงของคำในลักษณะการเล่นสัมผัสอักษรที่พยัญชนะต้นเป็นตัวเดียวกัน หรือเสียงเดียวกันอย่างสละสลวย ลีลาภาษาด้านการใช้คำและโวหาร ภาพพจน์ ที่สื่อความหมายให้ผู้อ่านเข้าใจง่าย มีกลวิธีในการใช้เสียงของคำสัมผัสที่กลมกลืนกัน ซึ่งผู้เขียนสามารถวางจังหวะคำในการประพันธ์ได้อย่างทรงคุณค่า นอกจากจะเป็นประโยชน์กับผู้อ่านแล้ว ผู้ประพันธ์สอดแทรกแนวคิด ประสพการณ์ที่ผู้ประพันธ์พบเห็นผู้อ่านสามารถนำไปเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตประจำวันอีกด้วยในขณะที่เดียวกันผู้เขียนก็มีไหวพริบในการใช้ภาษาอันเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นท่วงท่าของการเขียนที่กล่าวถึงในงานวรรณกรรมเรื่อง ขวัญสงฆ์ การใช้เครื่องมือในการสื่อสารของผู้เขียนในการสื่อสารของผู้เขียนที่ถ่ายทอดลีลาการใช้ภาษาในผลงานการประพันธ์ได้อย่างดีเยี่ยม หากผู้เขียนมีศิลปะการใช้ภาษาได้อย่างยอดเยี่ยมก็จะแสดงลีลาภาษาที่โดดเด่น ทำให้ผู้อ่านได้รับบรรยากาศ และเกิดจินตภาพตามที่คุณเขียนประสงค์ ดังที่ปรากฏในวรรณกรรมเยาวชน เรื่อง “ขวัญสงฆ์” ของ ขมิ้มกร แสงกระจ่าง มีความโดดเด่น แสดงถึงคุณภาพของผลงานจนทำให้วรรณกรรมเยาวชนเล่มนี้ได้รับรางวัลหนังสือดีเด่นในงานหนังสือแห่งชาติ ประจำปีพุทธศักราช 2552 และประทับใจในผู้ที่ได้อ่าน “ขวัญสงฆ์” เสมอมา

ข้อเสนอแนะการวิจัย

จากการวิเคราะห์งานวรรณกรรมเยาวชนของขมิ้มกร แสงกระจ่าง ควรมีการศึกษาวิจัยงานวรรณกรรมของผู้เขียนคนอื่นที่ได้รับรางวัลสร้างสรรค์เช่นเดียวกันกับขมิ้มกร แสงกระจ่าง ในด้านกลวิธีการประพันธ์ และแนวคิดในการใช้ภาษาในการเขียนของท่านอื่น เพื่อแสดงให้เห็นลักษณะของการใช้ภาษาที่แตกต่าง และพิจารณาว่าผู้เขียนใช้กลวิธีในการนำเสนอเนื้อหาและการใช้ภาษาอย่างไร จึงทำให้อ่านเกิดความประทับใจ

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา ปราบปัญจะ. (2553). *การศึกษาลีลาการใช้ภาษาและกลวิธีการเขียนของ ว.วชิระเมธี*(วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิตภาษาไทย). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กุหลาบ มัลลิกะมาส. (2517). *การสอนวิชาวรรณคดีในหนังสือภาษาไทยเล่ม 3*. กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู.
- เจตนา นาควัชระ. (2520). *วรรณคดีวิจารณ์และวรรณคดีศึกษา ในวรรณไวทยาการ (วรรณคดี)*. กรุงเทพฯ: โครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย.
- สิทธา พินิจภูวดล และนิตยา กาญจนวรรณ. (2520). *ความรู้ทั่วไปทางวรรณกรรมไทย*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ดวงกมล.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน 2554*. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- พัชรีย์ จำปา. (2538). *วจนลีลาในวรรณกรรมสำหรับเด็ก*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญเหลือ เทพยสุวรรณ. (2520). *หัวใจของวรรณคดีไทย ในวรรณไวทยาการ (วรรณคดี)*. กรุงเทพฯ: โครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย.
- เปลื้อง ณ นคร. (2541). *ภาษาวรรณนา*. กรุงเทพฯ: เอลโล่การพิมพ์ (1988).
- สมพร มั่นตะสูตร. (2525). *สัมมนาการใช้ภาษาไทยปัจจุบัน*. กรุงเทพฯ: พีรพันธุ์นา.
- สารภี ขาวดี . (2554). “ขวัญสงฆ์” วรรณกรรมกรรมเยาวชนที่ให้สาระและบันเทิงผ่านชั้นเชิงทางวรรณศิลป์. *วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี*, 7(1), 23-68.
- สิทธา พินิจภูวดล และนิตยา กาญจนวรรณ. (2520). *ความรู้ทั่วไปทางวรรณกรรมไทย*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ดวงกมล.
- สิริวรรณ นันทจันทุล. (2552). *วัจนกรรมคำคมความรักในเครือข่ายสังคมออนไลน์*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สนั่น มีชันหมาก. (2537). *วิจารณ์วรรณกรรมสำหรับเด็ก*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เท็คโปรโมชันแอนด์เวอร์ไทซิง.
- เสถียร จันทิมาธร. (2516). *ในสายธารวรรณกรรมเพื่อชีวิตของไทย*. กรุงเทพฯ: เจ้าพระยา.
- อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2544). *ภาษาศาสตร์สังคม*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัครา บุญทิพย์. (2535). *การเขียน*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.